

Autogramm lugejale

Romaani „Luikede päev” kirjutades mõtlesin lastest, kodust, koolist. 1990. aasta romaanivõistluse žürii poolt äramärgitud käsikirjast tegi raamatu kirjastus Olion.

Elu annus on päev. Elad oma päevad, nii head kui rasked, hommikust õhtusse, ikka hommikust õhtusse... oled kui härmalõng, teadmata, kaua kestab lend — mitte kõik ei jõua Vahtramäele.

Romaani aineks on üks päev ja missuguse koormaga sellesse päeva jõutakse. Kompositsioon on kahe tasandiline: sel päeval ja tol päeval. Olevikku saadab minevik.

See on lugu reetmisest. Elu hakul on ema ja laps üks. Sünnivaludes saab ühest kaks — Mina ja Tema. Ema osaks on kannatus, kohustus: emaarmastus nõuab ohvrit. Kas naise roll on selleks valmis? Kui tõstab mässu ja saab ülemaks, siis on see lapse reetmine, siis algab lapse kannatuste tee. Lapse õigus on olla laps. Suurtel on seda raske omaks võtta ja selle järgi käituda, veel raskem mõista, et tuleb päev, kus laps on suur ja ootab vastust. Tani jääb ilma lapse õigustest: ta peab võitlema selle eest, et jääks ema, et oleks isa.

See on lugu luigehingega inimestest, nende murest ja

valust, igatsustest ja ootustest, õnnest ja armastusest, see on ka lugu inimlikkusest: olgu aeg kui sünge, olgu elu kui karm, aga kurjus ei kaota inimlikkust — kui valgus jäädavalt kaoks, siis ei näeks pimedus iseennast.

Romaani läbib jutluse motiiv. Õpetaja Noor peab Vahtramäel jutluse ka iseendale. Teiste poolt moraallugemist ei taheta kuulata, iseendale ei saa valetada. Süümepiina tunnevad vaid need, kel südametunnistus olemas. Kui lugeja peab jutluse iseendale, siis on autori sõnum kohale jõudnud.

Raamatukogu on ühtedele raamatute varamu — neid loetakse, teistele surnuaed — neid ei loeta enam. Lugejate ta on raamat kõigest pakk paberit.

Julgen loota, et „Luikede päev” jõuab lugejani, sest temas on elu, mida elavad lapsed, emad-isad, õpetajad. Neile ongi mu romaan.

Teos, mille sihiks on ujuda vastuoolu moraalikriisi so-gastes lainetes, ei oleks näinud trükivalgust Arvi Leoski ja Pärt Liase vastutuleliku abita ning Kultuurkapitali toetuse ta.

Inimlikku mõistmist ja lugemisrõõmu!

NIKOLAI AJU